

برخی «اسرار» و «آداب» پیاده‌روی اربعین

پناهیان: اربعین از یک مستحب گذشته و امروز یک وظیفه است/ برای افزایش جمعیت اربعین تلاش کنیم/ باید فهرست آداب پیاده‌روی اربعین بین «تمام زوار» توزیع شود/ چهار نکته مهم در آداب پیاده‌روی اربعین/ زیاد هوس «برخی نهی از منکرها» به سرتان نزنند +صوت

پناهیان: اربعین مجلس روضه‌ای است که خود امام حسین(ع) برگزار کرده. شما باور می‌کنید که کسی هیئت‌داری کند، ولی برای اربعین کاری انجام ندهد؟! چون یک‌دفعه‌ای این سؤال پیش می‌آید که «اصلاً او برای چه هیئت‌داری می‌کند؟» شما باورتان می‌آید کسی در طول سال برای امام حسین(ع) ندزی بدهد، اما برای اربعین خرج نکند؟! اصلاً باور می‌کنید یک چنین افرادی موجود باشند، چون غفلت به این عظمت اصلاً امکان ندارد! اربعین در خانه تک تک ما را زده است

حجت الاسلام پناهیان در همایش زائرین و فعالین پیاده‌روی اربعین در مشهد سخنرانی کرد و به «اسرار و آداب پیاده‌روی اربعین» پرداخت. در ادامه گزارش مشروح این سخنرانی را می‌خوانید:

الف) برخی اسرار پیاده‌روی اربعین

۱. اسرار معنوی اربعین/ هرکسی با یک‌بار تجربه، آثار معنوی پیاده‌روی اربعین را در وجود خود احساس می‌کند

• درباره اربعین با عظمت حسینی، عرائض خود را به دو بخش عمده تقسیم می‌کنم: یکی اسرار اربعین و دیگری آداب اربعین. در باب اسرار اربعین، هم می‌شود به اسرار معنوی اربعین پرداخت و هم به اسرار اجتماعی، سیاسی و جهانی اربعین پرداخت. درباره اسرار معنوی اربعین؛ وقتی انسان به عظمت ثواب پیاده رفتن برای زیارت امام حسین(ع) نگاه می‌کند، به این نتیجه می‌رسد که هیچ عملی پربناب‌تر از این عمل برای مؤمنین، قرار داده نشده است. (امام صادق(ع): مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خَطْوَةٍ حَجَّةً وَ عُمْرَةً؛ عوالی‌اللتالی/ ۸۲/۴) (مَنْ آتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ عَ مَاشِيَاً كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خَطْوَةٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ وَ مَخَا عَنْهُ أَلْفَ سَيِّئَةٍ وَ رَفَعَ لَهُ أَلْفَ دَرَجَةٍ؛ كامل الزيارات/ ۱۳۳/۳) (مَنْ آتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ عَ مَاشِيَاً كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ خَطْوَةٍ وَ بِكُلِّ قَدَمٍ يَرْفَعُهَا وَ يَضَعُهَا عَنَقَ رَقَبَةٍ مِنْ وُلْدِ إِسْمَاعِيلَ؛ كامل الزيارات/ ۱۳۴)

• واقعاً درک انسان از اسرار معنوی این سفر با عظمت عاجز می‌ماند. فکر می‌کنم زیاد تبلیغات نیاز نداشته باشد، هر کسی تجربه کرده باشد، آثار با عظمت معنوی این پیاده‌روی با عظمت را در وجود خودش احساس می‌کند. وقتی کسی این تجربه معنوی را پیدا کرد، دیگر نیاز به تبلیغات ندارد. و این چیزی نیست جز کشش معنوی اربعین برای دل‌های پاک و نورانی.

۲. اسرار اجتماعی، سیاسی و تمدنی اربعین/ امام «وحدت گسترده» را علامت نصرت قطعی الهی و پیروزی می‌دانست

• بنده از اسرار معنوی اربعین می‌گذرم، و به اسرار اجتماعی، سیاسی، جهانی و تمدنی اربعین می‌پردازم. حضرت امام(ره) یک مطلبی را در سال اول بعد از پیروزی انقلاب، ۱۲ مرتبه در سخنرانی خود تکرار کرده‌اند و در سال دوم هم تحلیل همین مطلب را ۱۲ بار تکرار کرده‌اند که این بسیار قابل توجه است. ایشان می‌فرمود: من زمانی در فرانسه به پیروزی انقلاب، معتقد شدم که از یک روستایی به من خبر دادند که در آن روستا آن عالم ده جلو می‌افتد و مردم دنبال او تظاهرات می‌کنند و همان شعارهایی که در شهرهای بزرگ داده می‌شد، در آن روستا هم داده می‌شود. (صحیفه امام/ ۲۳۴/۸ و ۴۹۰/۶) امام(ره) می‌فرماید وقتی این داستان

برای من نقل شد، به پیروزی انقلاب یقین پیدا کردم. چون با تبلیغات نمی‌شود یک ملتی را این‌طوری به صف کرد که در هر کجا، یک شعار واحد را سر بدهند. لذا من این را علامت نصرت الهی دیدم و وقتی خدا این چنین در دل‌ها تحول ایجاد کند، این علامت یک پیروزی بزرگی است که خواهد رسید.

• حضرت امام این مثال را هم مکرر بیان کردند که در تظاهرات‌های قبل از پیروزی انقلاب، یک پیرزنی چند تا سکه دو ریالی در کاسه‌ای ریخته بود و در کنار خیابان آورده بود که اگر انقلابیون نیاز به تلفن زدن پیدا کردند، از این پول خردده‌ها به آنها بدهد. (صحیفه امام/ ۲۶۵/۷ و ۴۰۷/۹) حضرت امام اینها را نشانه نصرت الهی می‌دانند و پای همین مثال، تحلیل‌هایی دارد.

حرکت خودجوش مردمی در اربعین اسراری دارد/ بی‌تردید این تحول را باید مقدمه ظهور دانست

• شما همین تحلیل امام را درباره اتفاقات با عظمتی که در جریان پیاده‌روی اربعین می‌افتد و این پذیرایی خودجوش مردمی ببینید. بنده می‌خواهم بر اساس این تحلیل حضرت امام(ره) بگویم که صحنه‌های پیاده‌روی اربعین بسیار با عظمت‌تر از این اتفاقات (فوق‌الذکر) در اقصی نقاط ایران است. در این پیاده‌روی، عشایر و سایر مردم خونگرم عراق، بعضاً تمام هستی خود را لب جاده می‌آوردند و در اختیار زائرین قرار می‌دهند. صدها میلیون وعده غذایی توسط عشایر و مردم عراق در این مسیر توزیع می‌شود. ضمن اینکه زائرین هم برای پیاده‌روی در این مسیر این همه سختی و زحمت تحمل می‌کنند؛ بدون اینکه تبلیغاتی برای حضور گسترده مردم صورت گرفته باشد.

• این همدلی و این پذیرایی باشکوه از زائرین توسط ملت عراق و حضور این جمعیت میلیونی، یک حرکت خودجوش مردمی است که اسراری دارد. و این اسرار را کسانی که جامعه‌شناسی دینی و نگاه عمیق به سنت‌های دینی دارند، متوجه می‌شوند. بی‌تردید این تحول را باید مقدمه ظهور دانست. حضرت امام(ره) در سال ۶۱ می‌فرمود: اینکه جوان‌های ما تقاضای شهادت می‌کنند، از علائم ظهور است (این شوق و شغفها به لقاء الله برای آنها حاصل شده است... که یکی از علائم ظهور بقیه الله ارواحنا فداه است؛ صحیفه امام/ ۱۶/۱۲۹) و شما امروز می‌بینید که میلیون‌ها نفر با اطلاع دقیق از خطرات احتمالی، در این پیاده‌روی اربعین شرکت می‌کنند.

پیاده‌روی اربعین، نقطه اوج دسته‌های عزاداری و تظاهرات برای امام حسین(ع) است

• حضرت امام(ره) نسبت به دسته‌های عزاداری و تظاهرات درباره ابا عبدالله الحسین(ع) عنایت ویژه‌ای دارند و اصلاً آثار مجالس محدود زیر سقف یا زیارت عاشوراهای خانگی را در آن حد و اندازه نمی‌دانند. ایشان می‌فرمایند: «سیدالشهدا را این گریه‌ها حفظ کرده است و مکشش را این مصیبت‌ها و داد و قالها حفظ کرده؛ این سینه‌زنیها و این دستجات، و عرض می‌کنم اینها حفظ کرده. اگر فقط مقدسی بود و توی آتاق و توی خانه می‌نشست برای خودش و هی زیارت عاشورا می‌خواند و تسبیح می‌گرداند، نمانده بود چیزی، هیاهو می‌خواهد. هر مکتبی هیاهو می‌خواهد، باید پایش سینه بزنند، هر مکتبی تا پایش سینه‌زن نباشد، تا پایش گریه‌کن نباشد، تا پایش توی سر و سینه زدن نباشد، حفظ نمی‌شود.» (صحیفه امام/ ۵۲۶/۸)

• همان‌طور که امروز می‌بینید، اوج دسته‌های عزاداری و تظاهرات درباره امام حسین(ع) در پیاده‌روی اربعین دیده می‌شود. اگر کسی با نگاه‌ها و بیانات حضرت امام(ره) آشنا باشد، به اسرار اجتماعی، سیاسی و جهانی اربعین پی خواهد برد. کما اینکه اگر کسی با کلمات اهل بیت(ع) آشنا باشد، می‌تواند به اسرار معنوی و اسرار اجتماعی، سیاسی و جهانی پدیده اربعین پی ببرد.

امام(ره): اهل بیت(ع) از همان اول نقشه داشتند که با اشک برای حسین(ع) چه قدرتی می توان ایجاد کرد

• حضرت امام(ره) می فرمود، این همه ثواب برای امور مربوط به عزای امام حسین(ع) -مثلاً اینکه برای یک قطره اشک این قدر ثواب قرار داده اند- معنایش این است که اهل بیت(ع) از همان اول نقشه داشتند که با این اشک، چه قدرتی می توان ایجاد کرد. (چرا خداوند تبارک و تعالی برای اشک و حتی یک قطره اشک و حتی تباکی، آن قدر ثواب داده است؟ کم کم مسأله از دید سیاسی اش معلوم می شود... مهم آن جنبه سیاسی است که ائمه ما در صدر اسلام نقشه اش را کشیده اند که تا آخر باشد و آن، این [که] اجتماع تحت یک بیرق، اجتماع تحت یک ایده و هیچ چیز نمی تواند این کار را به مقداری که عزای حضرت سید الشهداء در او تأثیر دارد، تأثیر بکند؛ صحیفه امام/۱۶/۳۴۴)

• شما این تحلیل حضرت امام(ره) - درباره ثواب یک قطره اشک- را در کنار فرمایش امام حسن عسکری(ع) درباره زیارت اربعین قرار دهید که آن را یکی از پنج علامت مؤمن بیان فرموده اند. (عَلَامَاتُ الْمُؤْمِنِ خَمْسٌ... وَ زِيَارَةُ الْأَرْبَعِينَ؛ تهذیب الاحکام/۵۲/۶) امام حسن عسکری(ع) آخرین امام حاضر بودند که پیام های خود را به طور مستقیم به شیعیان می دادند و ایشان قطعاً می دانستند این سخن شان - که در واقع یک میعادگاه برای عزاداران و زوار حسین(ع) مشخص کرده اند- در آینده میلیون ها مجری پیدا خواهد کرد و روزی خواهد رسید که ده ها میلیون نفر در ایام اربعین در بیابان ها به سوی کربلا حرکت خواهند کرد.

• برخی از پنج موردی که امام حسن عسکری(ع) به عنوان علائم مؤمن بر شمرده اند، خیلی فراگیر است؛ مثل آن امری که مربوط به نماز است، مانند بلند گفتن بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. برخی مواردش هم خیلی جزئی است، مثل انگشتر به دست راست کردن، که یک آدابی است که مسأله چندان حیاتی ای نیست. بعد یک دفعه ای در بین اینها زیارت اربعین را هم قرار داده اند. (عَلَامَاتُ الْمُؤْمِنِ خَمْسٌ صَلَاةُ الْخَمْسِينَ وَ زِيَارَةُ الْأَرْبَعِينَ وَ التَّخَمُّمُ فِي الْيَمِينِ وَ تَغْيِيرُ الْجَبِينِ وَ الْجَهْرُ بِبِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ؛ تهذیب الاحکام/۵۲/۶)

• واقعاً مردم اگر این پنج ویژگی را به عنوان علائم مؤمن، شروع کنند به رعایت کردن، اثر اربعین قابل مقایسه با بقیه موارد نیست. اما چرا حضرت اربعین را لابه لای این چند مشخصات جزئی تر و سهل الوصول تر قرار داده اند؟ شاید علتش این باشد که حضرت خواسته اند این پیام را پنهان کنند. ایشان در این حدیث شریف پیامی داده اند که این پیام باید بماند و به وقت خودش اجرا شود. لذا آن را در بین توصیه های ساده دیگر، پنهان کرده اند تا هر کسی از دشمنان که این را دید، متوجه نشود که این چه نقشه ای است و چه سخن عظیمی پشت سر آن نهفته است؟ بنده تصور می کنم که این یک نوع پنهان کاری است تا پیام حضرت در زمان مورد نظر، به دوستان و شیعیان برسد و آنها اجرا کنند. و الان همان زمان است. چون اگر بخواهد پیاده روی میلیونی صورت بگیرد، دولت ها باید پای این کار بیایند. و الان می بینید که دولت ها پای این کار آمده اند. حتی ملتها و اقوام و هیات ها باید پای این کار بیایند.

روا نیست محب امام حسین(ع) برای اربعین کم بگذارد / اربعین در خانه تک تک ما را زده

• نکته دیگری که باید عرض کنم این است که الان روا نیست عزادار و محب ابا عبد الله الحسین(ع) برای اربعین کم بگذارد، چه رسد به اینکه اصلاً برای اربعین کار نکنند. شما باور می کنید که یک کسی هیئت داری کند ولی برای اربعین کاری انجام ندهد؟! چون یک دفعه ای این سؤال پیش می آید که «اصلاً او برای چه هیئت داری می کند؟»

اربعین مجلس روضه ای است که خود امام حسین برگزار کرده / باورتان می آید کسی در طول سال برای امام حسین(ع) نذری بدهد، اما برای اربعین خرج نکند؟! حسین

• شما باورتان می آید کسی در طول سال برای امام حسین(ع) نذری بدهد، اما برای اربعین خرج نکند؟! اصلاً باور می کنید یک چنین افرادی موجود باشند، چون غفلت به این عظمت اصلاً امکان ندارد! اربعین در خانه تک تک ما را زده است.

• چطور ممکن است روضه ای که خودتان می گیرید، برای شما اهمیت داشته باشد ولی در اربعین که خود ابا عبد الله الحسین(ع) در کربلا روضه گرفته است و خواهرش زینب کبری(س) در راه است - و اربعین خودش را به کربلا می رساند - این مجلس بزرگ روضه ارباب، برایتان اهمیت نداشته باشد؟! یقیناً باید برای این روضه ارباب بیشتر اهمیت قائل شد. ما باید این را یک فرهنگ کنیم و به همدیگر بگوییم.

اربعین از یک رفتار مستحبی گذشته و امروز یک وظیفه محسوب می شود / اربعین جنبه حیثیتی پیدا کرده / باید برای افزایش جمعیت اربعین تلاش کنیم

• موضوع اربعین از یک رفتار مستحبی عرفانه معنوی گذشته است و امروز یک وظیفه محسوب می شود. کما اینکه در روایات هست که می فرماید: کسی که غنی هست باید سالی دو بار به زیارت کربلا برود و کسی که فقیر است، سالی یک بار برود. (حَقُّ عَلَى الْعَبِيِّ أَنْ يَأْتِيَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ ع فِي السَّنَةِ مَرَّتَيْنِ وَ حَقُّ عَلَى الْفَقِيرِ أَنْ يَأْتِيَهُ فِي السَّنَةِ مَرَّةً؛ تهذیب الاحکام/۴۳/۶) و با توجه به تسهیلاتی که برای اربعین طراحی شده و علی القاعده کم خرج تر است، از نظر مالی هم اگر حساب کنید، کسانی که نمی توانند زیاد بروند، لااقل باید در اربعین - که شرایطش فراهم است - بروند. ضمن اینکه اربعین دیگر برای مؤمنین، جنبه حیثیتی پیدا کرده است. نه اینکه مراقب باشیم که جمعیتش کم نشود بلکه باید تلاش کنیم، جمعیتش افزایش پیدا کند.

• مقام معظم رهبری یک بار می فرمود: «شهدا مظهر قدرت این کشور هستند» و این تعبیر فوق العاده عمیقی است. وقتی یک جامعه ای شهید بدهد، یعنی «ما از مرگ نمی ترسیم» لذا این جامعه قدرتمند می شود و دشمن نمی تواند نزدیک اینها شود. حالا با توجه به این کلام عمیق، شما ببینید که سیدالشهداء(ع) چقدر مظهر قدرت امت اسلامی است؟

با حضور در اربعین، به اقتدار حسینی در جهان کمک می کنیم / دیگر نمی شود با ذکر حسین(ع) تفریحی برخورد کرد؛ بحث جدی شده!

• انگار وقتی که ما در اربعین حاضر می شویم، به اقتدار حسینی در جهان کمک کرده ایم. آیا می شود در این مسأله کم گذاشت؟! اصلاً نمی شود برای اربعین کم گذاشت.

• قربان صدقه امام حسین(ع) رفتن، دیگر ساده نیست! چون می گویند: «شما که این همه می گفتم من فدایت شوم، حالا بفرمایید؛ این گوی و این میدان! ببینیم در این عرصه چه قدمی بر می دارید!» البته نمی خواهد خودتان را فدا کنید، ولی بیاید در این راه قدم بردارید. اصلاً دیگر نمی شود ادعا کرد و فرار کرد! نمی شود با ذکر امام حسین(ع) تفریحی برخورد کرد، دیگر مسأله جدی شده است. مگر می شود برای اربعین کم گذاشت؟!

هشدار امام صادق(ع) به کسی که ۳ سال یکبار کربلا نرود/ بالاتر از انگیزه عاطفی، باید احساس وظیفه کنیم و از قهر پیامبر(ص) بترسیم!

• ما باید بالاتر از انگیزه عاطفی، احساس وظیفه کنیم. بالاتر از انگیزه رسیدن به ثواب‌های با عظمت، از قهر پیامبر اکرم(ص) بترسیم. کما اینکه امام صادق(ع) به یکی از دوستان‌شان فرمود: شنیده‌ام برخی از شیعیان ما هستند که دو سه سال بر آنها گذشته ولی به کربلا و زیارت امام حسین(ع) نرفته‌اند. آن شخص پاسخ داد: آقا جان! خیلی‌ها هستند که این‌گونه هستند. حضرت با تعجب فرمود: مگر می‌شود؟! این افراد در روز قیامت چگونه می‌خواهند جواب پیامبر(ص) را بدهند؟! (بَا عَلِيٍّ! لَنَلْنِي أَنْ قَوْمًا مِنْ شِيعَتِي يَمُرُّ بِأَحْبِهِمُ السُّنَّةَ وَالسَّنَانَ لَأَ يَزُورُونَ الْحُسَيْنَ؟ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ إِنِّي أَعْرِفُ أَنَا سَأَلْتُ بِهَذِهِ الصَّفَّةِ. قَالَ أَمَا وَاللَّهِ لِحَطِّهِمْ أَحْطُوا وَعَنْ ثَوَابِ اللَّهِ زَاغُوا وَعَنْ جَوَارِ مُحَمَّدٍ ص تَبَاعَدُوا..... أَمَا إِنَّهُ مَا لَهُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ عُذْرٍ وَ لَأَ عِنْدَ رَسُولِهِ مِنْ عُذْرٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ کامل‌الزیارات/۲۹۶)

• از حضرت پرسیدند که حداکثر چه مدت یکبار باید به زیارت امام حسین(ع) برویم؟ حضرت فرمود: نباید بیشتر از سه سال غیبت کسی-یا نرفتنش به کربلا- طول بکشد و در غیر اینصورت مورد عاق رسول خدا(ص) قرار می‌گیرد(أَمَّا الْقَرِيبُ فَلَا أَقْلَ مِنْ شَهْرٍ وَ أَمَّا تَبْعِدُ الدَّارِ فَيَقِي كُلَّ ثَلَاثِ سِنِينَ فَمَا جَاَزَ الثَّلَاثِ سِنِينَ فَقَدْ عَقَّ رَسُولَ اللَّهِ ص وَ قَطَعَ رَحْمَةَ إِلَّا مِنْ عِلَّةٍ؛ کامل‌الزیارات/۲۹۷)

خدا امام زمان(ع) را با رُعب کمک می‌کند/ اربعین مهمترین تجلیگاه قدرتی که رُعب به دل دشمن می‌اندازد

• اگر به همین اربعین، بیشتر بها بدیم، قدرت اسلام، بیشتر خواهد شد و دشمنان کمتر به امت اسلامی، ضربه خواهند زد، و بیشتر از ما حساب خواهند برد. در فرج هم همین قاعده «و نَصَرَهُ بِالرُّعْبِ» محقق می‌شود و خدا با رعبی که در دل دشمنان می‌اندازد، آخرین امام را کمک می‌کند. (الْبَاقِرَ ع يَقُولُ: الْقَائِمُ مِنَّا مَنْصُورٌ بِالرُّعْبِ؛ کمال‌الدین/۳۳۱/۱) و اربعین مهمترین تجلیگاه قدرتی است که رعب را به دل دشمن می‌اندازد. دشمنان ما وقتی جمعیت میلیونی اربعین را می‌بینند، می‌پرسند: اینها با شعار «يَا لَأَسْرَارِ الْحُسَيْنِ(ع)» کجا دارند می‌روند؟! اینها که هنوز امام‌شان پشت پرده غیبت است، اینها که در غیاب امام‌شان چنین قدرتی دارند، در حضور امام‌شان چه کار خواهند کرد؟!

• مردم جهان هم وقتی خبر پیاده‌روی اربعین را بشوند، پیگیری خواهند کرد که این همه جمعیت برای چه در کربلا جمع می‌شوند؟ به آنها گفته می‌شود که پدر امام زمان‌شان هزار سال قبل به اینها فرموده است که اربعین در کربلا جمع شوید. حالا اگر خود امام زمان‌شان بیاید، چه کار خواهند کرد؟!

۱-۱) ب) برخی آداب پیاده‌روی اربعین

برای بی‌اثر کردن نقشه‌های دشمن در مقابل اربعین، کافی است «آداب پیاده‌روی اربعین» را رعایت کنیم

• با توجه به اینکه طبیعتاً دشمنان در مقابل این اربعین، بی‌کار نمی‌نشینند. حالا یک‌مقدار هم به آداب اربعین بپردازیم.

• بنده در طول این سال‌های بعد از دوران دفاع مقدس، خیلی با هیأت‌های خوب محشور بوده‌ام و ارتباط داشته‌ام. هر هیأتی که کارش خوب می‌شود و می‌گیرد، تنها نکته‌ای که خدمت‌شان عرض می‌کنم این است که «مواظب باشید شیطان بین شما اختلاف نیندازد، شما الان دارید با عشق و محبت کار می‌کنید، ولی شیطان سعی می‌کند این را خراب کند.» و بنده تجربه کرده‌ام، هر هیأتی که نسبت به این موضوع مراقبت نکرده، یک اختلافاتی بین‌شان ایجاد شده، چون کار شیطان همین است.

• تجربه نشان داده است که هر جمعی که می‌آیند و حرکت قشنگی راه می‌اندازند، شیطان می‌آید بین‌شان عداوت و اختلاف می‌اندازد تا حرکت‌شان را خراب کند. در زمان ما هم شیاطین، از شیطان اصلی پشت پرده، تا شیطانک‌ها و شیطان بزرگ یعنی آمریکا هم، طبیعی است که برای این جایگاه با عظمت(اربعین) نقشه کشیده باشند. ما برای اینکه نقشه‌های آنها را نقش بر آب کنیم، کافی است که «آداب» این زیارت و پیاده‌روی با عظمت را رعایت کنیم.

۱. نشان دادن جلوه‌های زیبای محبت و حس برادری دینی/ موکب‌دار عراقی: در اربعین عاشق ایرانی‌ها شدم

• در رأس آداب پیاده‌روی اربعین «نشان دادن محبت و احساس برادری دینی» قرار داد. باید این محبت و برادری در دل عزاداران امام حسین(ع) باشد و در رفتارهایشان دیده شود. البته اینکه این محبت چگونه باید در ابعاد و موقعیت‌های مختلف اجرا شود، به ذوق و سلیقه شما بستگی دارد.

• یکی از موکب‌دارهای عراقی می‌گفت: به دلیل اینکه از زمان صدام در سرزمین‌های اسلامی، خیلی علیه ایرانی‌ها تبلیغات شده بود، من از ایرانی‌ها زیاد خوشم نمی‌آمد. حتی در سال‌های قبل هم زائرینی از ایران به اینجا می‌آمدند، اما دلم با ایرانی‌ها صاف نشده بود، تا اینکه در جریان اربعین، من عاشق ایرانی‌ها شدم. چون دیدم که ایرانی‌ها هم خاکی هستند، مهربان برخورد می‌کنند و اینها هم پیاده می‌روند، و حاضرند در عشق به ابا عبدالله الحسین(ع) سختی‌ها را تحمل کنند. یعنی آن جلوه زیبای برادری دینی را در اربعین از ایرانی‌ها دیدم.

• قبلاً هم ایرانی‌ها با کاروان‌ها و اتوبوس‌ها به زیارت کربلا رفته بودند، ولی در تعامل با عراقی‌ها یا در موقع خرید کردن و چانه‌زدن‌ها، از خودشان آن رفتار زیبای مطلوب را که جلوه زیبای برادری دینی باشد، نشان نداده بودند. شما می‌توانید اربعین را جایگاهی قرار دهید که این محبت و حس برادری دینی، بین دو ملت ایران و عراق تقویت شود.

با یک لبخند، میلیاردها دلار هزینه دشمن برای اخلاف‌انگیزی بین دو ملت را بی‌اثر کنید

• مطمئن باشید که دشمنان دو ملت، میلیاردها دلار هزینه کرده‌اند تا بین ملت‌ها اختلاف ایجاد کنند، شما با یک لبخند یا یک سلام و علیک گرم، این میلیاردها هزینه دشمن را بی‌اثر کنید. چه اشکال دارد چهارتا کلمه عربی-که محبت‌آمیز و صمیمی باشد- یاد بگیرید و آنجا استفاده کنید؟! مثلاً اگر کسی به زبان فارسی به شما بگوید: «آقا جون!» چقدر احساس صمیمیت برای تان ایجاد می‌کند! شما هم می‌توانید چند کلمه این طوری یاد بگیرید و در مواجهه با برادران خونگرم عراقی، بیان کنید.

باید با عظمت‌ترین نمایش‌های برادری را در اربعین بجا آوریم

• ما واقعاً باید با عظمت‌ترین نمایش‌های برادری را در اربعین به‌جا بیاوریم. هم زائرین ایرانی نسبت به همدیگر این کار را انجام دهند و هم نسبت به برادران عراقی. عشق و صفا و محبت که در همه دنیا شعارش را داده‌اند، در اربعین به راحتی می‌توانید اجرا کنید و بعد با این کار، ببینید که امام حسین(ع) چقدر شما را تحویل خواهد گرفت! پس مراقبت باشید که لبخند و ابراز محبت نسبت به یکدیگر، فراموش تان نشود.

- یکی از عواملی که موجب شده، جمعیت زائرین اربعین به سرعت از صدهزار نفر به یک میلیون نفر و به سرعت از یک میلیون به ۱۰ میلیون و به سرعت از ۱۰ میلیون به ۲۰ میلیون نفر برسد، همین محبت بین مؤمنین است. انسان وقتی در میان این جمعیت قرار می‌گیرد به خوبی این محبت و برادری را حس می‌کند.

۲. خوش‌خوراکی نکنیم/اعتراض امام صادق(ع) به خوش‌خوراکی زوار حسین(ع)

- **یکی دیگر از آداب این زیارت این است که انسان در مصرف خوراکی‌ها صرفه‌جویی کند و خوش‌خوراکی نکند، که البته در آنجا پذیرایی در حدّ اعلی است و در مسیر پیاده‌روی اربعین، موب‌دارها به خاطر محبت‌شان از شما خوب پذیرایی می‌کنند ولی شما نشان بدهید که «من نان خشک سفره را می‌خورم» یعنی مراقب باشید که حرص و ولع نسبت به این پذیرایی‌ها و خوراکی‌ها- ایجاد نشود. امام صادق(ع) در مسیر کربلا بودند و یک غذای خوش آب و رنگی برای حضرت آوردند، ایشان قبول نکردند و فرمودند: مگر چه خبر است؟ مگر داریم به عروسی می‌رویم؟ غذای عزادار بیاورید.**

• امام صادق(ع) فرمودند: بمن خبر رسیده است گروهی چون حسین(ع) را زیارت می‌کنند، سفره‌هایی بهمراه خود می‌برند، که شیرینی‌جات و حلواها و امثال آنها در آن حمل شده است، در صورتی که اگر قبور مجانبان را زیارت می‌کردند چنین غذاهایی با خود نمی‌بردند! أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ع بَلَّغَنِي أَنَّ قَوْمًا إِذَا زَارُوا الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ حَمَلُوا مَعَهُمُ السُّفْرَ فِيهَا الْحَلَاوَةُ وَالْأَخِيصَةُ وَأَشْبَاهُهَا لَوْ زَارُوا قُبُورَ أَجْيَالِهِمْ مَا حَمَلُوا ذَلِكَ» (کامل زیارات/ص ۱۲۹ و من لا يحضره الفقيه/۲/۲۸۱)

• امام صادق(ع) به برخی اصحابشان فرمودند: آیا به زیارت قبر ابا عبدالله(ع) می‌روید؟ گفتیم: بله. حضرت فرمود برای این سفر سفره برمی‌دارید؟ عرض کردم، بله. حضرت فرمودند: یقیناً اگر به زیارت قبول پدران و مادانتان می‌رفتید، چنین نمی‌کردید. عرض کردم: پس چه چیزی بخوریم؟ فرمودند: شیر و نان؛ و قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ع لِبَعْضِ أَصْحَابِهِ: تَأْتُونَ قَبْرَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع؟ قَالَ قُلْتُ: نَعَمْ. قَالَ: تَتَّخِذُونَ لِذَلِكَ سَفْرَةَ؟ قَالَ قُلْتُ: نَعَمْ. قَالَ: أَمَا لَوْ أَتَيْتُمْ قُبُورَ آبَائِكُمْ وَأُمَّهَاتِكُمْ لَمْ تَتَّعَلُوا ذَلِكَ. قَالَ قُلْتُ: أَيْ سَمِيءٌ نَأْكُلُ؟ قَالَ الْحُبَيْرِيُّ بِاللَّيْنِ. (من لا يحضره الفقيه/۲/۲۸۱)

• در روایت دیگر امام صادق(ع) فرمودند: زیارت بروید بهتر است از اینکه به زیارت نروید و زیارت نروید بهتر است از اینکه به زیارت بروید! راوی می‌گوید: محضر مبارکش عرض کردم: کمر من را شکستید با این کلام. حضرت فرمودند: به خدا قسم یکی از شما وقتی به زیارت قبر پدرش می‌رود غمگین و اندوهناک می‌رود ولی به زیارت قبر مطهر آن حضرت می‌روید در حالی که با خود سفره‌ها می‌برید، نه، این طور نباید به زیارت آن جناب بروید بلکه زیارتش کنید با حالی افسرده و حزین و گرفته؛ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ع: تَزُورُونَ حَبْرَ مِنْ أَنْ لَا تَزُورُوا وَ لَا تَزُورُونَ حَبْرَ مِنْ أَنْ تَزُورُوا. قَالَ قُلْتُ: فَطَعْتُمْ طَهْرِي. قَالَ: تَاللَّهِ إِنْ أَحَدَكُمْ لِيَذْهَبُ إِلَى قَبْرِ أَبِيهِ كَيْبًا حَرَبِيًّا وَ تَأْتُوهُ أَنْتُمْ بِالسُّفْرِ. كَلَّا حَتَّى تَأْتُوهُ شَعْتًا غَيْرًا (کامل زیارات/۱۳۰)

در مسیر پیاده‌روی که می‌توانید با شکم خالی ذکر بگویید، چرا با پرخوری، خود را دچار غفلت کنیم؟!

- ضمن اینکه فرموده‌اند در حال عبادت خوب است که شکم آدم خالی باشد، و این کار(پیاده‌روی اربعین) یک عبادت بسیار با عظمت و نورانی است. البته ممکن است سقف ظرفیتی بعضی‌ها واقعاً این باشد که برای پذیرایی شدن بیایند و این برای‌شان شیرین باشد، ولی شما بدانید که خصوصاً سفر زیارتی امام حسین(ع) پرهیزهای مشخصی دارد و صریحاً در روایات آمده است.

- ما داریم به یک مهمانی می‌رویم. یادمان هست که قبلاً مادرها وقتی بچه‌های خود را به مهمانی می‌بردند می‌گفتند: «زیاد در سفره دست دراز نکن، اگر خواستی خودم به تو می‌دهم!» یعنی مادرها در مهمانی‌ها برای آبروداری، به بچه‌ها یک مقدار پرهیز غذایی می‌دادند. ما هم در این مهمانی بزرگ، باید اینها را نشان دهیم. البته آنجا وقتی موقعیتش پیش بیاید، واقعاً به زائرین التماس می‌کنند که «بیاید میل بفرمایید» اما واقعاً حیف است برای شما که می‌توانید در آن لحظات نورانی پیاده‌روی، با شکم خالی ذکر بگویید، چرا شکم خود را پر کنید و خود را دچار غفلت کنید؟ این خیلی صدمه است.

۳. تعقیبات نماز را طولانی کنید و با محوریت نماز جماعت و قرآن به عبادت بپردازید/ باتجربه‌ترها مسیر نجف- کربلا را در ۵ روز می‌روند نه ۲ روز

- نکته دیگر در آداب اربعین، پرداختن به عبادات و خصوصاً با محوریت نماز جماعت و قرآن است. مثلاً نماز جماعت‌های بسیار خوش آب و رنگ، با تعقیبات کمی مفصل‌تر. وقتی سر صفوف نماز جماعت نشستند، زیاد عجله نکنید که بلند شوید و راه بیفتید. آن کسانی که در این سفر تجربه بیشتری دارند، عجله‌ای ندارند که این مسیر پیاده‌روی- نجف تا کربلا- را در دو روز طی کنند، بلکه ۴-۵ روز، این پیاده‌روی را طول می‌دهند. و عجیب اینکه نورانیت خود مسیر پیاده‌روی بیشتر از نورانیت زمانی است که شما مقیم کربلا هستید. این هم یک اسراری دارد!

- وقتی شما در طول مسیر پیاده‌روی می‌خواهید استراحت‌گاه‌های خودتان را تنظیم کنید، چه اشکالی دارد که مکان استراحت شما، همان‌جایی باشد که موقع اذان می‌رسید؟ یعنی در طول مسیر هر وقت که موقع اذان و نماز شد، در همان‌جایی که برای نماز توقف می‌کنید، بنشینید و استراحت کنید، و تعقیبات نماز را هم کمی طولانی کنید.

روضه‌ها را هم در صفوف نماز جماعت بخوانید/ این مسیر باید به یک عبادت‌گاه تبدیل شود!

- حتی اگر می‌خواهند روضه بخوانند، روضه‌ها را هم در صفوف همین نمازهای جماعت بخوانند. اصلاً این مسیر باید تبدیل به یک عبادت‌گاه بشود. این یکی از صحنه‌هایی است که باید دیده شود.
- برخی دوستان، طراحی کرده‌اند که در مسیر نجف کربلا، یک ختم قرآن انجام دهند و این امکان دارد. با هندزفری‌ها و گوشی‌ها می‌توانید در اوقات مناسب و در هنگام راه رفتن قرآن بخوانید و همه یا بخشی از قرآن را ختم کنید و ثوابش را به حضرت زهرا(س) و حضرت زینب(س) و ۱۴ معصوم هدیه کنید. و ثواب این هدیه کردن را به روح شهدا و حضرت امام(ره) نثار کنید. و کل این ثواب مضاعف را به روح رفتگان خود هدیه کنید.

۴. «دعوا درست نشدن» بر اصلاح برخی رفتارهای غلط اولویت دارد/ در این سفر زیاد هوس «برخی نهی از منکرها» به سرتان نزنند

- نکته دیگری که در این سفر باید به آن پرداخت، این است که زیاد در این سفر هوس برخی «نهی از منکر و امر به معروف»‌ها به سرتان نزنند؛ چون ممکن است برخی از سلاقی در این سفر بخواهند یک‌مقدار پررنگ‌تر بشوند؛ برای اینکه دعوا درست کنند. «دعوا درست نشدن» اولویت دارد بر اینکه رفتار غلط اصلاح شود. پس مراقب باشید که یک‌دفعه‌ای تصمیم نگیرید که در آنجا همه چیز را درست کنید!

دستور امام صادق(ع): با دشنام دهنده به علی(ع) برخورد نکن! مصاحفه کن!

- با توجه به اینکه آن جریان خبیث سیاسی دشمن اسلام و تشیع و ایمان، دنبال دعوا راه انداختن هستند، لذا شما این فرصت را از آنها بگیرید. امام صادق(ع) یکی از دوستان شان را دیدند و فرمودند: این طوری که من به تو نگاه می‌کنم، احساس می‌کنم اگر کسی دشنام به علی(ع) بدهد، تو حاضری او را به قتل برسانی؟ او گفت: بله، من نمی‌توانم تحمل کنم. حضرت فرمود: ولی می‌دانید ما چگونه هستیم؟ کسی که جد من یعنی علی(ع) را صبا کند و به ایشان نفرین کند، من از او فاصله می‌گیرم تا عصبانیت او فروکش کند و بعد می‌روم با او مصاحفه می‌کنم. (قَالَ لِي أَبُو جَعْفَرٍ ع: إِنِّي أَرَاكَ لَوْ سَمِعْتَ إِنْسَانًا يَشْتِمُ عَلِيًّا فَاسْتَطَعْتَ أَنْ تَقْطَعَ أَنْفَهُ فَعَلْتَ. قُلْتُ: نَعَمْ. قَالَ: فَلَا تَفْعَلْ. ثُمَّ قَالَ: إِنِّي لَأَسْمَعُ الرَّجُلَ يَسُبُّ عَلِيًّا [جَدِّي] وَ أَسْتَبْرُ مِنْهُ بِالسَّارِيَةِ فَيَاذَا فَرَعَ أَتَيْتُهُ فَصَافَحْتُهُ؛ محاسن/۱/۲۶۰)

از برخوردهایی که دشمن سوء استفاده می‌کند، پرهیز کنید/ طبیعی است که دشمن در این زمینه، نقشه‌هایی داشته باشد!

- یقیناً اگر در یک موردی جایش باشد، آدم باید مراقبت کند تا دعوایی پیش نیاید؛ مثلاً دعوا بر سر اختلاف نظرهای سیاسی، یا اختلاف نظرهای دیگر. حتی اگر می‌دانید که یک کسی دارد یک بدعتی می‌گذارد، اگر زمینه گفتگوی صمیمانه هست، اشکالی ندارد با او صحبت کنید، ولی اگر او می‌خواهد نزاعی ایجاد کند، باید به شدت از نزاع پرهیز کرد و با لبخند برخورد کرد. وقتی امام صادق(ع) با فرد ناصبی، آن طور بزرگوارانه برخورد می‌کند، شما هم باید از برخوردهایی که دشمن سوء استفاده کند، پرهیز کنید. چون طبیعی است که دشمن در این زمینه، نقشه‌هایی داشته باشد. و این صحنه‌هایی است که پارسال به‌طور مختصر دیده شد و تنش‌زا بود. و دشمن حتماً برای این برخوردها، برنامه‌ریزی می‌کند.
- انگلیس خبیث آن قدر نامرد است که نه فقط دستگاه امنیتی و سرویس‌های جاسوسی انگلیس، بلکه دستگاه تبلیغاتی او-که می‌خواهد یک وجاهتی هم داشته باشد- چند سال پیش در روز تاسوعا می‌گفت: «امروز، روز تاسوعا است که شیعیان برای برادر ناتنی امام حسین(ع) عزاداری می‌کنند!» در حالی که ما می‌گوییم: «اصلاً برادر واقعی یعنی عباس!» آن وقت این انگلیسی نامرد، چیزی که در مخیله هیچ بجه‌شیعه‌ای تابه‌حال خطور نکرده بود، را مطرح می‌کند که «بالفضل، برادر ناتنی امام حسین است!» یعنی تا جایی که بتواند ضربه می‌زند و اختلاف می‌اندازد. و سال‌هاست که در محرم‌ها و عزاداری‌ها دارد بر روی اختلاف‌افکنی بین شیعیان برنامه‌ریزی می‌کند.

باید فهرست آداب پیاده‌روی اربعین تهیه شود و بین «همه زائرین» توزیع شود

- امیدوارم که فهرست بلندی از این آداب اربعین-هم آداب معنوی و هم آداب رفتاری و اجتماعی- تهیه شود، تا زائرین ما این آداب را در این سفر نورانی رعایت کنند. باید کسانی که اهل ذوق و دقت هستند، آداب پیاده‌روی اربعین را بنویسند، توزیع کنند و تشریح کنند، به طوری که حتی یک نفر از کسانی که در این پیاده‌روی حاضر می‌شود هم نباشد که این آداب به دستش نرسیده باشد. مطمئن باشید که با رعایت

این آداب، اجر این سفر و این حرکت بسیار با عظمت، مضاعف خواهد شد. ما امید واثق داریم که این زیارت با عظمت مقدمه‌ساز ظهور عاجل حضرت قرار بگیرد.

هر کس برای اربعین قدمی بردارد، امام حسین(ع) نامش را ثبت می‌کند

- بنده اعتقاد دارم که هر کسی بخواهد برای اربعین یک کاری انجام دهد و قدمی برای اربعین امام حسین(ع) بردارد، امام حسین(ع) نام او را ثبت می‌کند. اصلاً آدم هر قدمی که برای اربعین بر می‌دارد، حالش واقعاً عوض می‌شود. ان شاء الله توفیق پیدا کنید در این مسیر نورانی قدم بردارید. مخصوصاً اربعین امسال که از نظر زمانی(فصلی) تقریباً نزدیک به همان زمانی است که زینب کبری(س) به کربلا بازگشتند و در این مسیر حرکت کردند...

